

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/311/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7712215318
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Duditš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7712215318.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci žalobkyne: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: XX XXX XXX, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: XX XXX XXX, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, IČO: XX XXX XXX, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 6C/136/2012-58 zo dňa 17.02.2015 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Michalovce (ďalej len súd prvého stupňa) konanie vo veci zastavil s tým, že po právoplatnosti tohto uznesenia postúpi vec na konanie Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že žalobkyňa podala žaloby na plnenie proti žalovanej o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy za nesprávny úradný postup vo veciach, ktoré boli zaevidované pod spisovými značkami: 6C/136/2012, 19C/158/2012, 6C/183/2012, 6C/164/2012, 6C/222/2012, 6C/187/2012 a 6C/199/2012. Súd prvého stupňa uznesením zo dňa 19.11.2014 rozhodol o spojení vecí pod uvedenými spisovými značkami na spoločné konanie a zároveň rozhodol, že spoločné konanie sa bude viesť pod spisovou značkou 6C/136/2012. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 10. 12.2014. Žalobca žalobu odôvodňoval tým, že v neoznačených súdnych konaniach došlo zo strany súdu k zbytočným prietahom, keď nerozhodol o podaniach žalobcu alebo nevykonal úkony o podaniach žalobcu v lehotách, ktoré ustanovuje Občiansky súdny poriadok a Exekučný poriadok. Preto žiadal, aby súd medzitýmnym rozsudkom najprv rozhodol o tom, že žalovaný zodpovedá za škodu, ktorá vznikla žalobcovi nesprávnym úradným postupom v každej z vecí, uvedených v predmetných návrhoch na začatie konania a zároveň v každom z takto uplatnených návrhov žiadal uložiť žalovanej povinnosť nahradiť majetkovú ujmu a nemajetkovú škodu v takej výške, akú uviedol v každom z návrhov na začatie konania, ktoré boli do súdneho registra zapísané pod vyššie uvedenými spisovými značkami. Uplatnený nárok opiera o zák. č. 514/2003 Z.z. Vzhľadom na povahu uplatnených nárokov súd skúmal, či podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci bola splnená zákonná podmienka konania, ktorou je právomoc súdu v týchto veciach podľa zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 31.12.2012. Zákomom č. 412/2012 Z.z. došlo totiž k zmene zák. č. 514/2003 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2003. V odôvodnení uznesenia citoval ust. § 15 ods. 1,2, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1,2, 5 zák. č. 514/2003 Z.z., a ďalej § 103 a § 104 ods. 1 O.s.p. a konštatoval, že pre posúdenie splnenia podmienky konania, ktorou je aj právomoc súdu v danej veci, zisťoval všetky skutočnosti, na základe ktorých je potrebné posúdiť, či je alebo nie je uvedená podmienka splnená. Ďalej uviedol, čo všetko v súvislosti so zisťovaním splnenia procesnej (neodstrániteľnej) podmienky konania právomoci súdu zistil, a vychádzajúc zo zistení uvedených v odôvodnení rozhodnutia a citovaných zákonných ustanovení mal za nepochybné, že v období od 23.4.2012 podala žalobkyňa písomné podania, ktorými požiadala

žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo veciach, v ktorých po 25.9.2012 podala žaloby proti žalovanej na Okresný súd Michalovce. Dospel k záveru, že vo všetkých týchto veciach žalobkyňa nedoručila žalovanej také podania, ktoré by spĺňali všetky náležitosti žiadostí o náhradu škody podľa § 15, 16 a 17 zák. č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2012 (ďalej aj „cit. zákon“) pred podaním žaloby na súd. Keďže do 31.12.2012 nepodala u žalovanej žalobkyňa také žiadosti o náhradu škody, na základe ktorých by vznikli právne účinky upravené v ust. § 15, 16, 17 cit. zákona, nemohlo jej vzniknúť právo uplatniť do 31.12.2012 nároky na náhradu škody na súde. Žalobkyňa v žiadostiach o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody neoznačuje žiadne súdne konanie, v ktorom malo dôjsť k nesprávnemu postupu súdu, preto jej žiadosti nespĺňajú základnú zákonnú podmienku, ktorou je preskúmateľnosť. Rovnako neuvádza ani označenia exekútorských úradov a exekútorov, ktorí v uvedených konaniach majú predkladať súdu žiadosti o vydanie poverení na vykonanie exekúcie, prípadne mali podávať súdu podnety na vykonanie úkonov alebo odstupovať podania účastníkov exekučných konaní na rozhodnutie súdu. Bez týchto základných údajov nemožno právne vyhodnotiť jej podania ako kvalifikované žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Samotné uvedenie čísla exekučného konania u neoznačeného exekútora, osoby povinného a čísla poverenia vydaného pre neoznačeného súdneho exekútora v neoznačenom súdnom konaní, nie je splnením podmienky súčinnosti a preskúmateľnosti ako podstatnej náležitosti žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Povinnosťou žalobkyne bolo v žiadosti uviesť spisovú značku súdneho konania, v ktorom malo dôjsť k prieťahom pri vykonaní úkonov. V tejto súvislosti súd pripomína, že žalobkyňa ako účastníčkovi exekučných, t. j. aj súdnych konaní, nebránila žiadna prekážka, aby údaje ohľadne označenia vyššie uvedených skutočností zistila a v žiadosti ich uviedla. Ako podstatná náležitosť absentuje v žiadostiach o predbežné prerokovanie návrhov na náhradu škody a nemajetkovej ujmy určité a preskúmateľné odôvodnenie výšky uplatnených nárokov. V tejto súvislosti poukázal na výzvy Ministerstva spravodlivosti SR, ktorými žiadalo žalobkyňu o odstránenie väd ohľadne určitosti a preskúmateľnosti uplatnenej výšky nárokov. Pred podaním žalôb na súd však ani žalobkyňa tieto vady neodstránila. Z podania žalovaného z 25. 02. 2015 a z príloh k tomuto síce vyplýva, že t.č. nemá možnosť doručiť súdu všetky žiadosti žalobkyne o predbežné prerokovanie nárokov, ktoré následne uplatnila na Okresnom súde Michalovce žalobami, ale obsahy žiadostí sú totožné s náhodne vybranou žiadosťou, ktorú súdu predložila a s ktorou sa súd oboznámil. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že sú dané zákonné podmienky na podanie žaloby na súd podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. účinného do 31. 12. 2012. Ak ustanovenie § 16 ods. 1 cit. zákona spája vznik práva žiadať uspokojenie nároku na súde, tak musí byť splnená zákonná podmienka, že príslušný orgán neuspokojil taký nárok na náhradu škody, ktorý oprávnená osoba uplatnila kvalifikovanou žiadosťou. Skutočnosť, že príslušný orgán môže konať a rozhodovať iba o kvalifikovanej žiadosti o náhradu škody vyplýva z ustanovenia § 16 ods. 2 cit. zákona. Z tohto ustanovenia vyplýva povinnosť pre príslušný orgán, ktorý koná v mene štátu, zistiť všetky skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku. Toto ustanovenie predpokladá, že príslušný orgán je povinný žiadať nielen od oprávnenej osoby, ale aj od iných osôb, oznámenie všetkých skutočností, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie návrhu. Právo oprávnenej osoby uplatniť nárok na súde je dané iba za predpokladu, že príslušný orgán neuspokojí jeho nárok, ktorý uplatnil na tomto orgáne v žiadosti spĺňajúcej všetky náležitosti na rozhodnutie o tomto nároku. Ustanovenie § 16 ods. 2 cit. zákona totiž vylučuje, aby mohla oprávnená osoba uplatniť nárok na súde, aj za predpokladu, že by podala na príslušnom orgáne neúplný alebo nepreskúmateľný návrh. V takom prípade by nebola splnená zákonná podmienka, že príslušný orgán neuspokojil nárok na náhradu škody. Takú žiadosť, ktorá nespĺňa všetky náležitosti, nemožno ani kvalifikovať ako uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 cit. zákona. Ak teda nárok na náhradu škody nie je uplatnený takou žiadosťou, ktorá je určitá, preskúmateľná a riadne odôvodnená, nemožno argumentovať, že príslušný orgán tento nárok neuspokojil a teda, že sú splnené zákonné podmienky na podanie žaloby na súd. Súd sa stotožnil s obsahom výzvy žalovanej z 10.5.2012 č. 19267/2012-151, ktorou bola žalobkyňa vyzvaná, aby doplnila žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody o podstatné náležitosti, bez ktorých nemožno takéto podania žalobkyne kvalifikovať ako žiadosti, ktorými uplatňuje nárok na náhradu škody, ohľadne ktorého má príslušný orgán povinnosť, či ho uspokojí alebo neuspokojí. Ak však takéto podanie nespĺňa všetky náležitosti a označenie všetkých podstatných skutočností, nie je také podanie žiadosťou, o ktorej má povinnosť príslušný orgán rozhodovať, a teda po uplynutí 6-mesačnej lehoty od doručenia takéhoto podania nie je ani splnená zákonná podmienka, že príslušný orgán neuspokojil nárok na náhradu škody, a preto s tým nie je spojený ani vznik práva žalobkyne domáhať sa uspokojenia nároku na súde. Na tejto skutočnosti nič nemení ani písomné stanovisko žalobkyne z 28. 5. 2012 ako odpoveď na výzvu žalovanej z 10. 5. 2012. V uvedenom stanovisku nedoplnila svoje podanie označené ako žiadosť o predbežné

prerokovanie nároku na náhradu škody o náležitosti uvedené v bodoch 1. až 7. výzvy žalovanej z 10. 5. 2012. Preto sa súd stotožnil aj s obsahom odpovede žalovanej zo 6. 6. 2012 na stanovisko žalobkyně z 28. 5. 2012, ako aj s oznámením žalovanej z 22.10.2012 žalobkyni, ohľadne výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, a to v tej časti, v ktorej žalovaná žalobkyni oznamuje, že nároky na súde sú uplatňované pred uplynutím lehoty na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V tejto súvislosti súd pripomenul, že ustanovenie § 16 ods. 1 cit. zákona, predpokladá, že by bolo v rozpore s účelom právnej úpravy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ak by osoba žiadajúca o predbežné prerokovanie návrhu na náhradu škody podala účelovo akékoľvek podanie s označením „žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody“, teda bez podstatných náležitostí, ktoré by nedoplnila ani po výzve príslušného orgánu, čím by sama zmarila možnosť tohto príslušného orgánu vo veci konať a rozhodovať a po uplynutí lehoty 6 mesiacov od doručenia takéhoto podania príslušnému orgánu, by nárok uplatnila na súde z dôvodu, že príslušný orgán jej nárok neuspokojil. Ak má byť splnený účel daný v ustanoveniach § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z. účinného do 31. 12. 2012, žiadosť oprávnenej osoby o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody musí spĺňať všetky náležitosti ako návrh na začatie súdneho konania podľa § 79 ods. 1 O.s.p.. Pokiaľ takéto podanie oprávnenej osoby, aj keď je označené ako žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, nebude obsahovať aj náležitosti uvedené v § 79 ods. 1 O.s.p., súd ho nebude môcť považovať za podanie, ktoré je žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, a teda nenastanú ani účinky podľa § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Ak by táto zásada neplatila, oprávnená osoba by mohla zneužívať svoje postavenie v súvislosti s jej právami a povinnosťami uvedenými v § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2012, a to tak, že by v prípade absencie podstatných náležitostí žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody využila v súdnom konaní na postup súdu ustanovenia § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. Práve ustanovenie § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. má zabezpečiť, aby pre prípad, že sa nárok žalobkyně neuspokojí na základe jeho žiadosti spĺňajúcej všetky podstatné náležitosti, nemôže byť využívaný inštitút procesného postupu súdu podľa § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. Vzhľadom na uvedené zistenia a citované zák. ustanovenia súd podľa § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil a vec postúpil na konanie Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ako príslušnému orgánu.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p..

Uznesenie napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa uplatňujúc odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p., § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., § 205 ods. 2 písm. c/ a f/ O.s.p. Uplatnené odvolacie dôvody odôvodnila nasledovne: 1/ Súd na základe vykonaného šetrenia (nie dokazovania!) dospel k záveru, že pred podaním žaloby nepodala na príslušnom orgáne žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú si uplatňuje v tomto konaní. Toto skutkové zistenie vyústilo v právny záver, že súd nemá právomoc v tejto veci konať, pretože konaniu pred súdom musí predchádzať konanie pred MS SR a preto rozhodol tak ako je obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí. 2) Uvedené skutkové zistenie je však nesprávne. Podala na MS žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Uvedenú skutočnosť súdu preukázala tým, že predložila súdu zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré MS SR potvrdilo. Navyše „žalobca“, za ktorého koná práve MS, skutočnosť, že by v tejto konkrétnej veci nepodala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody práve v rovnakom rozsahu ako je obsahom žaloby, nikdy nenamietalo a táto otázka nie je v konaní spornou. 3) Viackrát súdu označila dôkaz, ktorý žiada v tomto konaní vykonať, a to oboznámenie sa s príslušným spisom MS SR, k svojej podanej žiadosti o predbežné prerokovanie. Súd však tento dôkaz vôbec nevykonal a jej návrh celkom ignoroval. Zároveň súd na tomto základe dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. 4) Súd v tejto veci nevykonal žiadne dokazovanie, resp. nevykonal dokazovanie zákonným spôsobom. Zároveň neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, čím odňal účastníkom konania možnosť konať pred súdom. 5) Súd tak bez skutočného zistenia dospel k záveru, že žiadosť o predbežné prerokovanie v konkrétnej veci nebola podaná, a to napriek tomu, že jednak predložila dôkaz preukazujúci danú skutočnosť a jednak označila ďalší dôkaz, ktorý danú skutočnosť potvrdzuje. K danému záveru súd nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybnosti o tejto skutočnosti, ktorú si zároveň sám založil. Uvedenú skutočnosť tak nemal preukázanú (zistenú), ale len o nej pochyboval. 6) Zároveň uviedla, že nárok na náhradu škody je potrebné považovať za predbežne prerokovaný, čo sa preukazuje podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Tvrdila, že k naplneniu pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdzuje aj

žalovaná v obsahu svojich vyjadrení. 7) Zdôraznila, že v tejto veci rozhodoval vylúčený sudca a citovala znenie § 15 ods. 1 O.s.p. 8) Uskutočnila podanie (obsiahnuté v texte žaloby), ktorým upovedomila súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie, je potrebné z konania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd nezhliadol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v jej očiach a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Je tomu tak aj preto (okrem dôvodov označených v žalobe), že rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Poukázala na právny názor vyslovený Krajským súdom v Trnave, napr. v rozhodnutí 11NcC 46/2012-24 zo 17.10.2012 v právne a skutkovo zhodnej veci, ktorý vylúčil všetkých sudcov Okresného súdu Dunajská Streda z rozhodovania a vec sťažovateľa prikázal na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Galanta. Nešlo o jedno rozhodnutie, ale obdobne rozhodol v ďalších 50 veciach a taktiež v mnohých ďalších veciach rovnako rozhodli v skutkovo a právne rovnakých veciach sťažovateľa Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Prešove. Je tiež v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR (ďalej len „ÚS SR“) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd. Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09). Základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny (a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) je v občianskom súdnom konaní zabezpečené vylúčením sudcu z jej ďalšieho prejednávanía a rozhodnutia pre jeho zaujatosť (§ 12-16 O.s.p., I. ÚS 27/98). Osobitne je nutné uviesť, že nedostatok nestrannosti sudcu je súčasťou pojmu „zákonný sudca“ podľa čl. 48 ods. 1 vety prvej Ústavy SR (III. ÚS 16/201). Pre rozhodnutie, či súd možno považovať za nezávislý, musia byť do úvahy inter alia vzaté spôsoby ustanovovania jeho členov a dĺžka ich mandátu, existencia garancií proti nátlaku zvonku a to, či tu je alebo nie je zdanie nezávislosti. Konceptia nezávislosti a objektívnej nestrannosti úzko súvisia (napr. rozsudok ECtHR Findlay v. Spojené kráľovstvo z 25.2.1997, ods. 73). Dôkaz: Náhodne vybrané rozhodnutia krajských súdov v skutkovo a právne zhodných veciach. 9) Za takýchto okolností a s vedomím, že: názor krajského súdu vo veci nestrannosti pre rozpor s rozhodovacou praxou iných krajských súdov, ÚS SR a ESLP v Štrasburgu neobstojí; podala ústavnú sťažnosť pre porušovanie svojho práva na nestranný súd, ktorej výsledkom bude zrušenie rozhodnutia krajského súdu; nebolo a nie je prípustné, aby konanie pokračovalo ústnym pojednávaním, v ktorom vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca. V konaní bolo možné uskutočniť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Ústne pojednávanie vo veci odklad pripúšťalo a nebolo neodkladným úkonom za danej procesnej situácie. 10) Konečné (meritórne) rozhodnutie vo veci súdom (vylúčeným sudcom) neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí jej návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p., proti ktorému legálne pripustil odvolanie. Podáva proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odvolanie, pričom v čase podania odvolania o zamietnutí žaloby nebolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Dôsledok správania súdu, kedy predbehol vydaním meritórneho rozhodnutia účinky právoplatného rozhodnutia o prerušení konania z dôvodu rozhodovania o otázke nestrannosti sudcu, zakladajú porušenie jej práva na súdnu ochranu, osobitne mária jej možnosť konať pred súdom. Meritórne rozhodnutie súdu je prinajmenšom predčasné! 11) Súd sa nedostatočne oboznámil s podmienkami, za ktorých je možné viesť konanie, keď ignoroval jej žiadosť o zrušenie (odročenie) nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu. Súd vychádzajúc z mylného skutkového stavu bez oboznámenia sa s obsahom predloženej ústavnej sťažnosti nesprávne aplikoval § 101 ods. 2 O.s.p. a viedol pojednávanie, na ktorom za jej neprítomnosti meritórne rozhodol. V žiadosti sa pritom zdôrazňovalo, že trvá na osobnej účasti svojho zástupcu na pojednávaní, avšak na takom, ktoré bude vedené nestranným sudcom na nestrannom súde. 12) Nemala sa možnosť vyjadriť k tvrdeniam žalovanej, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Nemala sa možnosť vyjadriť ani k dôkazom, ktoré súd vykonal a založil na nich svoje rozhodnutie. Za takejto procesnej situácie došlo k degradácii zásady kontradiktórnosti, k porušeniu jej práva na súdnu ochranu, ako aj k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. 13) V konkrétnostiach napr. uviedla, že súd sa dopustil viacerých omylov, keď konštatoval, že ňou namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, avšak v odôvodnení prezentované časové úseky tomu nenasvedčujú. Zároveň je potrebné uviesť, že na splnenie zákonnej lehoty, resp. na konanie bez zbytočných prieťahov a na konanie bez neodôvodnenej nečinnosti exekučného súdu je dôležité skúmať nielen samotný moment, kedy exekučný súd rozhodol o poverení, ale aj moment, kedy poverenie doručil príslušnému súdному exekútorovi (pri rešpektovaní primeranej lehoty na doručovanie). Aby súd mohol konštatovať, že v príslušnom exekučnom konaní sa nevyskytol nesprávny úradný postup, je potrebné zisťovať aj moment skutočného doručenia riadneho poverenia (rozhodnutia o žiadosti na

vydanie poverenia). 14) Koncepcia spravodlivého súdneho konania zahŕňa aj právo na kontradiktórne konanie, v ktorom strany musia mať možnosť nielen predložiť dôkazy nevyhnutné na podporu úspešnosti svojej žaloby, ale zároveň sa oboznámiť so všetkými predloženými dôkazmi alebo stanoviskami a vyjadriť sa k nim s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie (napr. rozsudky Nideröst - Huber v. Švajčiarsko z 18.2.1997 a Mantovanelli v. Francúzsko z 18.3.1997, ods. 33). 15) Súd rozhodol bez toho, aby jej umožnil s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam veci. 16) Ako strana konania nebola oboznámená s obsahom dôkazov a prednesov, nemala možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť a sama nemala možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich protitvrdení. Podľa konštantnej judikatúry ECtHR nemôže vnútroštátny súd založiť svoje rozhodnutie na skutočnostiach, o ktorých strana vystupujúca v konaní nevedela. Nie je pritom dôležité ani to, či tieto skutočnosti boli predložené ako dôkazy druhou stranou konania. 17) Kontradiktórnosť súdneho procesu sa však neobmedzuje len na oprávnenie vyjadrovať sa k tvrdeniam protistrany, ale vzťahuje sa aj na rovnaké oprávnenie voči dôkazom, ktoré súd získal z vlastnej iniciatívy, pričom nie je ani dôležité to, či tieto skutočnosti boli známe iba jednej strane alebo žiadnej z nich. Táto zásada nie je obmedzená ani druhom súdneho procesu a zaručuje sa tak v trestnom procese, ako aj občianskoprávnom procese a procese pred ústavným súdom (Krčmař a ostatní c. Česká republika, rozsudok z 3.3.2000 vo veci sťažnosti č. 35376/97). 18) V neposlednom v súvislosti s rozhodnutím o trovách poukázala na to, že žalovaná použila na dopravu neprimeraný cestovný prostriedok a tieto náklady nie sú nevyhnutné a účelné na bránenie práva. Použitie motorového vozidla s tak enormnou spotrebnou pohonných látok je neadekvátne a neúspešný účastník by za žiadnych okolností nemal znášať náklady, ktoré nemožno predpokladať. Predpokladať je možné cestovné náklady, avšak len vo výške použitia verejnej cestnej dopravy. S poukazom na uvedenú argumentáciu a vytknuté procesné chyby žiadala zrušiť rozsudok (správne má byť uznesenie) 6C 136/2012-58 zo 17.2.2015 a vrátiť vec súdu na opätovné prejednanie.

Odvolací súd bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalobkyne v rozsahu vyplývajúcom z § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/, ods. 2 O.s.p., lebo pre jeho vydanie (a postúpenie veci Ministerstvu spravodlivosti SR) neboli splnené zákonné podmienky.

V danej veci sa žalobkyňa proti žalovanej domáha náhrady škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorá jej mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Michalovce, pretože tento nerozhodol v zákonom stanovenej lehote o žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre pohľadávky, ktoré jej vznikli neplnením záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv o úvere, charakterizovaných v jednotlivých veciach.

Odvolací súd poukazuje na to, že otázka predbežného prerokovania nároku na náhradu škody je upravená už v spomínanom zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Zmyslom predbežného prejednania nároku je využitie zákonných možností na to, aby k náprave narušených vzťahov došlo jednaním (rokovaním) medzi poškodenými a orgánmi oprávnenými konať za štát, a aby sa v takýchto prípadoch, pokiaľ je to možné, predišlo súdnemu konaniu.

Poškodený sa obracia na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu nároku na náhradu škody. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je zákonom stanovená podmienka, preto musí byť splnená, aby tento nárok mal byť prejednaný v občianskom súdnom konaní. Podmienku prejednania nároku na náhradu škody je potrebné vopred preukázať zo strany poškodeného, v danom prípade žalobkyne, a to na základe podanej písomnej žiadosti adresovanej príslušnému orgánu. Legitimáciou na autoritatívne rozhodnutie o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom disponuje výlučne všeobecný súd. Inštitút predbežného prerokovania (ako to naznačuje už jeho názov) znamená v podstate len možnosť zodpovednostného subjektu uznať nárok voči nemu uplatňovaný. Takúto možnosť má ktorýkoľvek subjekt občiansko - právnych vzťahov s tým rozdielom, že v danom prípade došlo k inštitucionalizácii tejto možnosti zákonnou formou.

K otázke preukázania podania písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobkyňa už v žalobe navrhla pripojiť spis Ministerstva spravodlivosti SR k predbežnému prerokovaniu nároku. Žalovaná vo svojich podaniach, nachádzajúcich sa v spise, ktoré predchádzali podaniu žaloby

nespochybnila, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody (hoci podľa nej po formálnej a obsahovej stránke nedostatočná) jej doručená bola.

Vo všeobecnosti platí, že nemôže byť na ujmu žalobkyne, ak príslušný orgán vec v zákonom stanovenej lehote žiadosť neprejednal a subjektívne vyhodnotil žiadosť ako nepostačujúcu bez toho, aby o takomto postupe primeraným spôsobom navrhovateľa nepouvedomil. Predbežné prerokovanie nároku je totiž obligatónym (neopomenuteľným) predpokladom uplatnenia ochrany práv a oprávnených záujmov poškodeného subjektu na súde. Bez uplatnenia (aplikácie) tohto inštitútu súd však nemôže bez ďalšieho žalobu zamietnuť a konanie zastaviť, ale v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku musí poškodeného (v danom prípade žalobkyňu) vyzvať na odstránenie tejto vady a preukázanie splnenia tejto podmienky, a to v primeranej lehote. Iba v situácii, ak aj napriek výzve k odstráneniu tejto vady nedošlo, je možné prikočiť k ďalšiemu postupu v súlade s právnou úpravou.

Existencia veľkého počtu žiadostí podaných žalobkyňou u žalovanej, aj s ohľadom na ich evidenciu na strane účastníkov konania a spôsob ich podania v elektronickej forme, vytvára pri ich skúmaní v jednotlivých súdnych konaniach pochybnosti o tom, či žalobkyňa podala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na Ministerstve spravodlivosti SR, práve vo vzťahu k jej nároku uplatnenému žalobou. V preskúmvanej veci však súd prvého stupňa vôbec výzvou, či uznesením neumožnil žalobkyňi preukázať, či v konkrétnej veci, ktorá je predmetom konania, požiadala povinnú osobu o predbežné prerokovanie jej nároku. Vychádzal totiž len z predloženej korešpondencie účastníkov. Platná právna úprava pritom umožňuje využiť viacero alternatív v postupe súdu, ako uplatnenie výzvy na odstránenie vady, prerušenie konania do uplynutia zákonnej lehoty na predbežné prerokovanie a podobne, keďže nejde o neodstrániteľnú vadu podmienok konania. V situácii, kedy súd prvého stupňa v danej konkrétnej veci žalobkyňu vôbec nevyzval na preukázanie uplatnenia žiadosti o predbežné prerokovanie jej nároku, je zastavenie konania predčasné. Záver súdu o nedostatku podmienky konania musí byť náležite odôvodnený a nemôže byť postavený len v rovine dohadov vychádzajúcich z korešpondencie účastníkov prebehutej mimo súdneho konania. Zo spisového materiálu je pritom zrejmé, že žalobkyňa navrhla na preukázanie svojho tvrdenia (o tom, že podala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody) vykonať dôkaz, vyžiadať spis žalovanej obsahujúci návrh na predbežné prerokovanie nároku. Žalobkyňa navyše opakovane zdôraznila, že žalovaná nikdy nenamietala, aby návrh na predbežné prerokovanie vôbec bol podaný. Navyše za vykonanie dôkazu je zodpovedný súd, i keď nemusí vždy vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi. Je potrebné starostlivo zvažovať, či ten ktorý navrhnutý dôkaz je spôsobilý preukázať alebo vyvrátiť tvrdenie žalobkyne, že bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie jej nároku v tej ktorej veci. Pri skúmaní podmienok konania je potrebné vychádzať z princípu oficiality. Keďže účelom konania o predbežnom prerokovaní nároku podľa zák. č. 514/2003 Z.z. nie je vydanie rozhodnutia, ale len pokus o mimosúdne urovanie, túto podmienku poskytnutia ochrany nemožno posudzovať príliš formalisticky, aby takýto postup v konečnom dôsledku nevedol k odmietnutiu spravodlivosti.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a právny názor, odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ , ods. 2 O.s.p.).

Povinnosťou súdu prvého stupňa po vrátení veci bude zodpovedajúcim a procesne relevantným spôsobom vyzvať žalobkyňu na preukázanie podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalovanej, a následne skúmať, či podmienka predbežného prerokovania nároku na náhradu škody bola splnená, berúc do úvahy aj ďalšie skutočnosti vyplývajúce zo spisu. Podľa výsledku súd opätovne posúdi splnenie procesných podmienok súdu na konanie a v prípade ich splnenia rozhodne meritórne o žalobe žalobkyne.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.